

III

21.608

Gospodăria Municipiului Craiova

Ce a fost?

Ce trebuie să devină?

Expunere făcută presei de D-nul

CONST. POTÂRCĂ

Președintele Comisiei Interimare.

0/451

CONST. POTÂRCĂ
PREȘEDINTELE COMISIUNEI INTERIMARE

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
CRAIOVA

0/451

Activitatea dela Primăria Municipiului Craiova

Eră Nouă

Domnul Constantin Potârcă, harnicul și neobositul Primar al Municipiului Craiova, a invitat în Ospelul Primăriei, pe reprezentanții localnici ai Presei, cărora le-a făcut un expozeu asupra activității desfășurată în cele șapte luni, de când D-sa a fost chemat în fruntea gospodăriei Comunale, amintind de felul cum a fost condus Municipiul sub trecutele administrații și înzistând, cu deosebire, asupra programului D-sale în viitor.

Măsura aceasta, de a sta de vorbă cu Presa — exponentul opiniei publice, și făuritoare de curente publice — inaugurată după sistemul Consfătuirilor Cetățenești, datorit tot D-sale, desvăluie pe omul hotărât să activeze la lumina zilei, în folosul public, dând socoteală de fapte, pentru ca opinia publică să poată cunoaște și aprecia activitatea edililor.

Cerem iertare D-lui Președinte al Comisiunei Interimare, că în expunerea pe care o redăm mai jos, nu am folosit rezerva D-sale de a atinge, foarte obiectiv și fără aprecieri, toate chestiunile ce privesc activitatea Primăriei.

Dacă ne-am luat libertatea de a pune noi punctele pe i, de câte ori sublinierea faptelor ni s'a părut

necesară, am făcut-o pentru că înțelegem — ca profesioniști ai scrisului — să păstrăm toată independența de gândire, socotind că este dreptul Cetățenilor să fie pe deplin edificați asupra unei activități publice, la care ei contribuiesc cu punga lor.

Politica printre funcționari

Încă de la primul său contact cu funcționarii Primăriei, spicuim din discursul D-sale de instalare, *D-l Constantin Potârcă* a insistat asupra bunei funcționări a Serviciilor Primăriei, făcând apologia împlinirii datoriei, sfătuind pe funcționari asupra atitudinii lor față de marele public și stăruind cu deosebire asupra înlăturării politicei din Aula Primăriei. D-sa, reliefând răul ce amestecul politicei a adus în trecut la Primărie și promițând că va șterge cu buretele trecutul funcționarilor, ce făceau asemenea politică, dar accentuând că pe viitor nu va mai tolera asemenea manifestațiuni.

Exemplul, pornind de sus, astăzi la Primărie se face o singură politică, a bunei gospodării, în interesul tuturilor cetățenilor, cari sunt zilnic primiți în audiență de către Primar și ajutoarele sale, audiențe ce se prelungesc zilnic până aproape de orele 14, toate cererile cetățenilor fiind cercetate cu răbdare, și soluționate pe măsura urgenței și a posibilităților de îndeplinire. Funcționarii păstrează o atitudine cuviincioasă față de public, fiindcă cetățenii au dreptul la un bun tratament din partea lor, și de multe ori o vorbă bună și o explicație dreaptă, îi mulțumește, chiar dacă împlinirea cererii lor nu ar fi posibilă; iar toate serviciile își îndeplinesc întreaga datorie, sub controlul Șefilor de Servicii și al Consilierilor delegați.

Ordine în serviciile comunale

Actuala Administrație Comunală, a început din prima zi a instalării ei, să puie ordine în toate serviciile. Ceasuri, zile, chiar săptămâni întregi, s'au cercetat scriptele și dosarele tuturilor serviciilor, Administrativ, Financiar, Contencios, Technic, etc., toate trecând sub controlul analitic și sintetic al Domnului Constantin Potârcă, care muncind cu stăruință și cu metodă, și cu răbdarea magistratului distins ce a fost, s'a ajuns la cunoașterea exactă a situațiunei treburilor Comunei și la descoperirea a numeroase fraude, delapidări și încurcături de tot soiul.

Litigiile comunei

Dar, ceiace a isbit din primul moment serioasa atențiune a Domnului Constantin Potârcă, a fost existența mai multor litigii importante ale Primăriei, cari cereau o grabnică rezolvare și cari grație unei munci asidue și grație cunoștințelor juridice ale D-lui Potârcă, au fost soluționate sau îndrumate conform intereselor Municipiului.

a) In primul rând împrumutul contractat în Elveția de către Primăria Craiovei în anul 1906, împrumut în valoare de lei 5.140.000.

In anul 1906, comuna Craiova a fost autorizată printr'o lege specială ca să contracteze în țară sau străinătate un împrumut de 5.140.000 lei pentru aducerea apei potabile în oraș.

Împrumutul s'a făcut prin Banca Agricolă din București, iar o parte din Titluri s'a plasat în Belgia, Anglia și Elveția.

Nu se știe datorită căror împrejurări, obligațiunile Comunei specifică ca monedă de plată leul aur, deși legea specială prevedea leul hârtie.

Sub N.T. R. →

Această împrejurare nu a avut nici-o importanță înainte de război, când leul era egal cu francul elvețian, câteodată având chiar primă asupra acestuia.

În timpul războiului, cupoanele și anuitățile acestui împrumut nu au mai fost plătite, din cauza evenimentelor, iar după război situația valutară a României schimbându-se, s'a născut conflict între Comună și străinătate, aceasta pretinzând plata în lei aur, iar Comuna oferind lei hârtie.

Din punct de vedere juridic, situația orașului era avantajoasă, căci după legile țării, Comuna fiind asimilată unui minor, nu se poate obliga de cât în limitele autorizației dată de autoritatea tutelară, în speță Parlamentul; astfel că obligațiunile semnate de Primarul de atunci, nu puteau trece peste prevederile legii speciale. Diferitele încercări în vederea unor aranjamente, făcute de creditorii Elveției, au fost toate respinse de Comună, care urma politica de intrasigență de atunci a Statului Român. Dar situația, financiară a Statului devenind tot mai grea (rea), acesta s'a văzut silit să pășească la tratative cu străinătatea, deși în condițiuni mai grele ca altă dată.

Guvernul liberal, tratând în străinătate un împrumut de Stat în anul 1928, între obiecțiunile ce i s'au pus, a fost regularea împrumutului orașului Craiova.

Primarul de atunci a fost chemat telegrafic la București și trimis în străinătate, însoțit de un consilier al Ministerului de Finanțe, unde a făcut un proiect de aranjament la 9 Octombrie 1928, în care se prevedea o scară de revalorizare a titlurilor și cupoanelor, adică într'un număr dat de ani (primii 22 ani) leul hârtie devenea treptat leu aur, iar următorii 28 de ani se plătea integral lei aur în loc de hârtie.

Numai din cauza precipității schimbării de guvern, acest proiect nu a putut fi întărit cu formele legale de

către Administrația trecută, care nu ar fi putut rezista înjunecțiunilor repetate ale guvernului liberal.

Guvernul actual, continuând cu străinătatea tratativele pentru împrumutul Statului și reușind a-l contracta, s'a izbit în ultimul moment de chestiunea împrumutului Craiova. Împrumutul Statului lansându-se pe toate piețele europene, Elveția a condiționat participarea la acest împrumut, de aranjarea împrumutului Craiovei, aducând ca argument principal proiectul de aranjament dela 9 Octombrie 1928.

În asemenea împrejurări, Ministrul nostru de Finanțe, având în vedere urgența contractării împrumutului general și imposibilitatea de a-l amâna până la noi tratative cu comuna Craiova, a dat o scrisoare de garanție, cu data Paris 20 Ianuarie 1929, prin care garantează creditorilor elvețieni un aranjament cu comuna Craiova.

Actuala Administrație Comunală, lucrând ca Comisiune Interimară, nu a voit să reia aceste tratative, urmând ca ele să fie duse îndată ce Comuna Craiova va avea un Consiliu ales, întru cât acest aranjament implică în sine angajamente importante pentru finanțele comunei. Soluția, către care tindem, este ca prin buna voință a guvernului, Statul să plătească în cea mai mare parte diferența de revalorizare.

b) *Contract cu Edilitatea*: În anul 1916 s'au făcut două contracte pentru canalizarea orașului Craiova cu Inginerii Roiu și Reschovski, în valoare totală de circa 2.000.000 lei aur, an, în care s'a executat cam 1 | 4 din lucrări.

Intervenind intrarea noastră în război, lucrările s'au suspendat, iar după război contractul a fost cedat de către sus numiții Ingineri, Societății Edilitatea din București.

Un decret lege No. 3540 din 15 August 1919, da

voie tuturor autorităților, deci și Comunei Craiova, să lichideze asemenea contracte în termen de șase luni, plătind lucrările, executate înainte de război, și anulând obligațiile pentru viitor.

Această măsură fusese impusă și motivată de schimbarea valutară, ce nu mai permitea continuarea lucrărilor cu prețurile dinainte de război.

Nu se știe pentru care motive, Comuna Craiova nu a uzat de prevederile aceluși decret lege; în schimb, a continuat lucrările cu Societatea Edilitatea, acordându-i diferite sporuri de preț.

Dupe un oarecare timp însă, Comuna nu a mai putut continua lucrările cu Societatea Edilitatea, din cauza prețurilor exagerate și a încercat să lucreze cu alți antreprenori, însă Societatea Edilitatea, tare pe contractul, ce avea cu Primăria, a făcut Comunei mai multe Procese, dintre care ultimul s'a terminat cu condamnarea Comunei la 10.000.000 lei daune.

Este edificator asupra acestei chestiuni, referatul făcut de Serviciile Tehnic, Contencios și Financiar, care dupe ce fac istoricul întregii chestiuni, conchid astfel:

„In cursul lunii August 1929 se fac din partea Societății Edilitatea mai multe propuneri, pentru tranșarea, pe cale de tranzacție, a tuturor diferendelor existente.

Propunerile Societății Edilitatea, modificate de mai multe ori, găsesc dupe multe laborioase tratative, formula definitivă, care e acceptabilă din următoarele motive:

- 1) Primăria ar fi ferită de riscurile unui proces și
- 2) Primăria, din totalul sumelor de peste 10.000.000 lei, la care a fost condamnată, nu ar plăti decât 2.768.666 lei și anume:

963.716 lei, reprezentând resturi neachitate din situațiile anilor 1926—1927 și 1.804.950 lei, reprezentând

6 % reținere, operată asupra situațiilor ultimilor ani.

Ambele aceste sume, reprezentând valoarea lucrărilor realmente executate, este drept și echitabil să fie plătite.

3) Lucrările, ce Primăria ar încredința Societății Edilitatea, ar fi din cele cuprinse în contractele inițiale și anume: Cele mai interesante și importante pentru sănătatea și salubritatea orașului.

4) Prețul cu care s'ar executa lucrările, ar fi acela din 1916, multiplicat cu coeficientul 30, în acest preț cuprinzându-se și lucrările auxiliare ca epuismențe, proptiri etc., câtă vreme pentru lucrările din 1926—1927 s'a acordat coeficientul 38, și s'au plătit în plus epuismențe și alte lucrări auxiliare de regie, care au ridicat acest coeficient până la 50.

Din cele arătate, rezultă că actualul preț al devizelor ar fi cu 40 % inferior celui acordat în 1926—1927.

5) Infine, Primăria ar rămâne complect degajată de ori ce fel de obligații față de Societatea Edilitatea, anulându-se toate drepturile, ce i-au fost recunoscute prin sentințele arbitrale.

(ss) Șeful Serv. Tehnic,
Ing. Arh. O. Hesselman

(ss) Șeful Serv. Contencios,
Avocat A. Duma

(ss) Șeful Serv. Contabilității

(ss) Vasilovici

Lucrările, ce se execută pe baza acestei tranzacțiuni sunt:

Canalul Tabaci, Canalul Rahovei, Canalul Balta-Verde, Deversorul No. 5, Bulevardul Carol, Regele Ioanițiu, etc.

Dupe terminarea acestor lucrări, contractul vechiu cu Edilitatea fiind desființat, înseamnă că, începând cu

anul acesta, Comuna e liberă a trata cu ori ce antreprenor, având posibilitatea de a da lucrările prin licitații celor mai avantajoși dintre concurenți.

c) *Uzina Electrică*: Ea a fost creiată în anul 1896 de Societatea germană A. E. G., având concesiunea exclusivă a luminatului orașului pe termen de 40 ani.

Până la 1916 concesiunea a decurs în mod normal.

Începând războiul cu Germania, bunurile supușilor germani, deci și Uzina Electrică din Craiova, au fost puse sub sechestru.

Dela 1916 până la 1929, Uzina a fost administrată de Administratorii Sequestrii, Primarul fiind administrator-sechestru, începând de la 1924.

În acest timp, germanii exasperați de starea prelungită a sechestrului și de faptul că Uzina din Craiova nu le aduce nici-un venit, au propus să o cedeze Comunei Craiova pe un preț avantajos. De altfel, conform legilor în vigoare, Uzina ar fi putut fi lichidată ca bun, aparținând foștilor inamici, cum s'a și procedat în alte orașe.

INTERESE PERSONALE au împiedecat aceste operații, care ar fi adus Comunei un venit cert de 15-20.000.000 lei anual. Acum, prin aranjamentele internaționale cu Germania, sechestrele au fost ridicate, iar Societatea A. E. G. a reîntrat în toate drepturile ei.

Actualmente, Comuna nu are decât două posibilități: sau acceptă tariful aur, prevăzut în contractul inițial (de trei ori ca cel actual) sau acceptă prelungirea concesiunii pe un nou termen de ani, cu un preț rezonabil, comparat cu alte orașe, și cu obligația pentru Uzină de a îmbunătăți și mări rețeaua de lumină în toate cartierele orașului.

Actuala administrație a refuzat deocamdată ori ce aranjament, în sensul celor de mai sus, rămânând ca reprezentanții aleși ai Comunei să hotărească, după o prealabilă consultare a cetățenilor.

Finanțele Comunei

Litigiile de mai sus, odată rezolvate sau îndrumate pe calea cea bună, DOMNUL CONSTANTIN POTÂRCA a procedat la punerea celei mai perfecte regule în finanțele comunei. D-sa a dispus încasarea regulată a impozitelor comunale, acordând o remiză de 2 la sută Perceptorilor și Agenților harnici și sânguitori, și punând capăt păsuirilor și restanțelor de ani de zile, aflate în registrele percepțiilor, cari dovedesc până la evidență lipsa de control a șefilor trecutelor administrații și traficul exercitat pe vremuri de funcționarii Percepțiilor, cari sub influența vechiului sistem al bacșișului, au tolerat goluri mari în visteria Comunei.

Această aglomerare de restanțe în roluri prin păsuiri prelungite, este în definitiv în defavorarea cetățenilor, fiindcă în loc de a plăti la timp sume mici, sunt siliți să plătească sume considerabile, deodată.

Funcționarii, dovediți culpabili de asemenea procedee, au fost îndepărtați din serviciu.

Fraude Descoperite

Printr'o minuțioasă și laudabilă cercetare, s'au descoperit fraude și delapidări însemnate în dauna Comunei, cari se cifrează la suma de lei 500.000 la Percepția I-a și 2.000.000 lei la Percepția II-a. Vinovații au fost deferiți parchetului și își vor primi pedeapsa bine meritată.

Achitarea Furnizorilor

S'au luat măsuri riguroase, ca furnizorii Primăriei să fie achitați de îndată, evitându-se nemulțumirile din trecut, lucru de altfel ușor de realizat, prin faptul că nu se mai angajează nici-un fel de cheltueli fără prevederi bugetare.

Haosul de mai înainte a luat astfel sfârșit.

Echilibrarea Bugetului

Bugetul Municipiului a fost echilibrat; el a fost redus la valoarea reală de 80.000.000 lei, în contradicție cu bugetele fictive din anii trecuți, dintre cari penultimul se cifra la 104.000.000 lei cheltueli, față de circa 80.000.000 lei încasări reale, diferența neputându-se realiza, și făcând să se producă o situație rea financiară, care a fost transmisă moștenire actualei administrații. Lista nominală a datoriilor de plată din exercițiile închise este publicată la finele bugetului anului 1929. Achitarea acestor datorii din trecut, îngreunează foarte mult mersul regulat al lucrărilor.

În trecut, pentru a se putea face cheltueli nemăsurate, a fost nevoie de umflarea veniturilor; s'au făcut, de fostele administrații, cheltueli peste prevederile bugetare în sumă de 1.800.000 lei, cheltueli ce au fost respinse de către Consiliul Superior Administrativ, numeroși furnizori rămânând astfel neachitați, cu pagube însemnate pentru ei și cu numeroase procese în perspectivă, de cari vor răspunde desigur CAPII Administrațiilor trecute, așa cum prevede legea contabilității publice.

Dăm mai jos avizul Consiliului Superior Administrativ, în această chestiune:

„Având în vedere că la art. 34 dela cheltueli, s'au înscris suma de 25.825.578 lei, datorii de plată din exerciții închise conform tablourilor anexate;

Considerând că, dupe cum rezultă din tabloul Direcției Contabilității Municipiului, pentru unele din sumele ramase de plată nu au existat credite bugetare;

Că astfel fiind, față cu dispozițiunile legii contabilității, care prevede că nici-o cheltuială nu se poate angaja decât în marginile creditelor admise prin buget și numai dupe ce au fost expres autorizate, ur-

mează a se achita dela art. 34 numai datoriile din exercițiile 1927 și 1928, pentru care sau emis mandate, care nu au putut fi achitate din lipsă de numerar în cassă, astfel cum se specifică în sus zisul tablou al Direcției Contabilității

Pentru aceste motive

CONSILIUL

În virtutea art. 11 al. 4 din legea sa organică, dă aviz ca să poată încuviința bugetul Municipiului Craiova pe exercițiul 1929 cu modificarea de mai sus“.

(ss) M. Văraru, Gh. Roșianu, Ștef. Șendrea, P. Petrescu

Dr. M. Minovici, Ștef. C. Ioan, Ing. L. Cerkez

Secretar, (ss) C. Spirescu

Prin rolul și compunerea înaltului for, de la care emană, acest act public vorbește singur, și nu are nevoie de nici un comentariu.

Racordarea Burlanelor

Un alt deficit, dureros pentru Municipiu, rezultă din contractele, făcute de către fosta administrație, pentru racordarea la canal a burlanelor, pe stradele din centru, lucrare foarte utilă, dar a cărei executare a provocat nemulțumiri foarte mari.

Lucrarea, în valoare de circa 4.000.000 lei, a fost executată de antreprenori și achitată de Primărie în contul cetățenilor, cari refuză însă plata acestor lucrări, dovedind cu acte, excesiva încărcare a prețurilor materialelor ce le-au fost impuse. De aci, o altă serie de nenumărate procese în curs, Primăria nereușind a încasa până în prezent dela debitorii săi de cât minima sumă de 173.000 lei.

Banul public, plătit de cetățenii contribuabili, din truda muncii lor, pe vremurile acestea de criză, nu a

fost gospodărit cum trebuie, de către fostele administrații; un adevărat dans al milioanei a domnit la Primărie.

EXPROPRIERI INUTILE

S'au cheltuit 40.000.000 lei cu exproprieri pentru crearea de străzi noi, ce au deschis perspective locuințelor mai marilor zilei; pentru achiziționarea unui loc ce trebuia să slujească ridicării unui Palat Comunal și a unui Teatru Național în aceeași cuprindere, ridicarea cărora trebuia să coste circa 200.000.000 lei, grevând bugetul Comunei pe o întreagă serie de ani.

Materiile prime (cărămidă, fierul, cimentul etc.), necesare ridicării unor asemenea clădiri grandioase, ar fi fost desigur la îndemâna celor, cari le proiectaseră, și cari abia așteptau să facă aranjamente în familie.

Localul Primăriei și Teatrului Național

S'au plătit 749.000 lei pentru întocmirea planurilor de mai sus, planuri ce au fost respinse de către Consiliul Tehnic Superior, rămânând fără nici-un fel de utilitate pentru Comună. John

Actuala administrație, respingând ideea construirii unui Palat Comunal, clădirea existentă fiind suficient de încăpătoare și prin micile reparațiuni și completări adăugate, anul acesta, fiind îndeajuns de prezentabilă, socotește întrebuițarea banului public mai necesară în lucrări de adevărată edilitate ca apă, canal, salubritate, pompieri, etc., fiind sigură că punctul ei de vedere va fi sprijinit de marea majoritate a cetățenilor.

Ea socotește însă, necesară, pentru viața culturală a orașului, nevoia unui Teatru Național, ce câtă să fie îndeplinită de îndată ce finanțele comunei o vor permite.

Risipa banului public

S'au cheltuit în trecut 1.200.000 lei pentru orele de lucru suplimentare ale funcționarilor Primăriei; s'au plătit lei 300.000 diurne pentru verificarea scriptelor și Percepțiilor Comunale, scripte în cari totuși au fost găsite ulterior fraude și delapidări, deși verificatorii cari au încasat diurnele de mai sus, afirmau că sunt în perfectă regulă, aducând în încheerea lor, elogii celor ce le alcătuiseră.

Dăm mai jos un model de asemenea procese verbale de verificare.

PROCES-VERBAL

Anul 1928 luna August 31.

Noi..... am verificat întreaga operațiune prin roluri și s'a găsit descărcate la partida contribuabililor fiecare chitanță.

Scriptele sunt ținute într'o perfectă acurateță, fără răsături și ștersături, cea ce denotă că contabilul Percepției își pune tot interesul în buna conducere a serviciului.

Incasările din restanță și curent își urmează cursul cu regularitate, și verificând și măsurile luate de Perceptorul Șef, pentru lichidarea acestor impozite, ne face de pe acum credința că ele vor fi lichidate odată cu închiderea anului.

In definitiv întreaga Percepție este la înălțimea modernă a contabilizării și perceperei veniturilor comunale.

Pentru care am încheiat acest proces-verbal în triplu exemplar.

(ss)

Iar, ca culme a batjocurei, perceptorii și agenții defraudatori au fost resplătiți cu ore suplimentare în sumă de lei 132.000, pentru munca lor încordată și zelul pus în interesul Comunei.

Fondul cultural și fondul milelor, au fost crescute și sleite în bugetele anterioare până la ultimul ban, și fiindcă „Charité bien ordonnée commence par soi même”, sau în românește „Cine împarte, parte își face”, până și consilierii comunali și-au luat ajutoare de Sfintele Sărbători din sumele destinate săracilor.

Furniturile Primăriei, și ale diverselor servicii și Instituțiuni Comunale, se făceau fără nici-o socoteală în trecut, în ori ce caz fără grije de banul public; astăzi, cea mai mărunță cheltuială se face de către o comisiune de aprovizionare, formată din Consilierii delegați, rezultând din aceasta o însemată economie.

Cheltuielile de cancelarie și costul imprimatelor, evaluate în trecut la sume colosale, au fost scăzute acum, cu mai mult de un milion pe an, și totuși serviciile nu sunt în suferință. — Oare-cari confuzii de atribuții între conducerea Primăriei și conducerea unor instituții din oraș, dusesse la rezultatul de mai sus.

Fonduri pentru deschidere de credite

În bugetul Comunei, alături de celelalte fonduri cu destinație specială, există încă un fond denumit „fond pentru deschidere de credite”, și care servește pentru acoperirea nevoilor neprevăzute în buget.

În bugetul anului 1929, acest fond evaluând la suma de $7\frac{1}{2}$ milioane lei, a fost atacat numai în parte, cheltuindu-se ca 4 milioane lei, și rămânând disponibil în casă restul de peste 3 milioane.

Este interesant, alături de această sumă, să arătăm că acelaș fond, prevăzut în bugetele anterioare, a fost de lei $21\frac{1}{2}$ milioane în anul 1926, din care nu a mai ră-

mas de cât ca 3 mii lei, în anul 1927 a fost de lei 16 milioane, din care a rămas numai 7 mii lei, iar în anul 1928 a fost de lei 18 milioane, din cari au rămas numai 93 de lei.

Dintr'un punct de vedere, aceste cifre aruncă o lumină vie asupra priceperii, ce a prezidat la întocmirea bugetelor sub trecutele administrații, când cheltuelile neprevăzute atingeau proporția de 15 — 20 % din intreg bugetul.

Din alt punct de vedere, deschiderea de credite, făcându-se în timpul anului, decătre consiliu, fără aprobarea Ministerului, este evident că cheltuelile s'au făcut fără control, acesta fiind desigur și scopul celor ce au întocmit bugetul în felul arătat mai sus.

Spiritul de economie al actualei conduceri comunale, a mers atât de departe, încât cheltuelile cele mai mici au fost luate în seamă, suprimând pe cele inutile. Astfel, Dispensarul Comunal al Secției I-a, care funcționa într'un local dosnic, nehygienic și neîncăpător, pentru care totuși de ani de zile se plătea o chirie anuală de 45.000 lei, a fost mutat în alt local, unde plătește numai 22.000 lei anual; iar ca mentalitatea foștilor gospodari și păzitori ai banului public să fie bine cunoscută, menționăm existența unui alt dispensar, ce a funcționat vreme îndelungată într'un imobil vechi al comunei, care a fost vândut unei societăți de binefacere cu modica sumă de circa 300 000 lei, pentru a fi închiriat în urmă tot Primăriei, pentru un acelaș Dispensar cu suma de 60.000 lei anual.

Băile Populare

Laurii câștigați de un fost Primar, care a reconstruit Piața Nouă, nu lăsau să doarmă pe Primarul următor, fostul adversar de odinioară, care a imaginat construcția Băilor, așa zise populare.

Construcția și instalațiile au costat circa 10 milioane, producând un venit ridicol de 80 mii lei, deci 0,80%.

Rău concepute și prost executate, aceste băi, peste cari soarele nu revarsă razele sale de cât un singur ceas pe zi, din care cauză apa este veșnic rece, iar primenirea ei e greoaie și defectuasă, ele sunt un izvor de boale, numeroase cazuri de reumatism, de pleurită și de gripă, fiind declarate de medicii practicieni ai orașului, ca consecință a felului cum ele funcționează.

Și în timpul când aceste băi, cu apa lor rece, stinge entuziasmul juvenil a atâtor cetățeni, dornici de exerciții fizice, ținându-i pe patul de suferință, incendiile în oraș iau proporții, ard edificiile publice și averile cetățenilor, fiindcă ele nu se pot stinge din lipsă de fonduri pentru organizarea secțiunii de pompieri a orașului, care duce lipsă și de cazarmă și de unelte, trebuincioase scopului pentru cari sunt creați.

Cele 10 milioane, ce au intrat la apă în Băile Populare, ar fi fost tocmai suficiente pentru înzestrarea Pompierilor orașului cu cele necesare, și urgența și precăderea, ce s'au dat băilor populare, dovedesc lipsa unei gândiri temeinice în gospodăria Municipiului.

Instituțiile Comunale

Dar, unde jaful în averea Comunei a atins într'adevăr proporții uimitoare, este în administrarea diferitelor Instituții Comunale, opera generoșilor donatori de pe vremuri.

-6-
Aceleste Instituțiuni, Spital, Muzeu, Școală de muzică, Școală de menaj, Azile de copii și de bătrâni, au ajuns o adevărată povară în sarcina bugetului Municipiului, care cheltuește cu întreținerea lor suma de 4.000.000 lei, peste venitul acestor Instituțiuni, fără ca măcar ele să corespundă scopului pentru care au fost create, cea mai mare parte din ele fiind un loc de

plasare și un adăpost fără griji al tuturilor protejaților și protejatelor oamenilor zilei.

Actuala administrație Comunală, înțelegând, pe de o parte să reorganizeze aceste Instituții pentru ca ele să-și atingă scopul, iar pe de altă parte să contopească anumite servicii existente, avându-se în vedere nevoia imperioasă de economie cerută de starea actuală a finanțelor Comunei, a procedat la reducerea bugetului acestor așezăminte, prin desființarea de posturi inutile, prin reducerea tuturor cheltuelilor de prisos, și prin chemarea la realitate a personalului conducător al acestor Instituții.

Exemplul tipic, de batjocură a banului public, și care merită să fie cunoscut de întreaga opinie publică, este felul cum a funcționat după război Institutul Menajer Popovici.

Lăsat prin generozitatea unui donator, cu scopul bine definit de Institut. Menajer, această Instituțiune are un venit de 293.000 lei anual. Cu întreținerea acestui Institut, Primăria cheltuește anual încă 1.000 000 lei, peste venitul sus arătat.

Numărul elevelor, ce frecventează această școală este de 18, dintre cari 12 urmează cursul primar, și numai 6 cursul complimentary, cel pretins menajer.

Pentru această activitate școlară, Primăria plătea 10 profesoare și un medic, în afară de personalul inferior de serviciu în număr de 5. Un milion trei sute de mii de lei cheltuiți anual, din bugetul Primăriei pentru 10 profesoare, un medic și 5 servitori, cari serveau de fapt numai pe cele 6 eleve din cursul complimentary, fiindcă cele 12 eleve de curs primar puteau fi — cum au și fost îndreptate acum — la școlile primare întreținute tot de Primărie, și din cari dupe rapoartele Revizorului Școlar, unele urmează a fi închise din lipsă de eleve.

Ordinea în această Instituțiune a fost impusă cu fierul roșu. Deși măsurile drastice aplicate, loveau și în elemente ce au sacrificat timp — dar numai timp — în această școală, totuși s'au menținut numai două profesoare, uneia încredințându-i-se direcțiunea și menajul, iar celeilalte, educațiunea elevelor, reducându-se simțitor și personalul inferior, iar elevele de curs primar au fost îndreptate la școlile Statului, nefiind necesar ca Primăria să dubleze cu mari sarificii aceste școli.

În viitor, acest Institut, necesar orașului, se va reorganiza în felul Instituțiilor similare din țară și străinătate.

Asemenea măsuri s'au luat și la celelalte Instituțiuni, realizându-se pe această cale serioase economii în buget.

Controlul Veniturilor Și Cheltuelilor

Dar, grija actualei administrații de banul public, a mers și mai departe. Printr'o vigilență supraveghere, încasările piețelor au adus în anul din urmă un excedent de 2.000.000 lei. Este evident că în trecut acești bani intrau în anumite buzunare. Alte venituri, s'au realizat din grija severă, ca licitațiile pentru toate furniturile Primăriei să se execute cinstit, cercetându-se cu atenție prețurile de ofertă și anulând pe cele de speculă. S'au realizat în chipul acesta, economii importante la furniturile de lemn și de furaje. — De asemenea, venitul Comunei din controlul alimentelor a fost simțitor sporit.

Acestea fiind roadele gestiunei financiare a anului expirat, în comparație cu gestiunile anterioare, s'au putut, prin economiile făcute și prin împiedecarea defajurii, să se realizeze — cu toate sarcinele noi impuse bugetului comunei — precum plata sergenților de

oraș, a pompierilor etc., o însemnată operă edilitară, cu care administrația actuală se mândrește.

Lucrări Edilitare

Astfel: S'au făcut numeroase lucrări de canalizare.

a). Cartierul Tabaci, în jurul căruia pulsează puțină industrie a orașului, a fost canalizat înlăturând mizeria și murdăria, ce tronau acolo în disprețul tuturilor ordonanțelor Primăriei. A fost nevoie ca această lucrare să concentreze toată atențiunea edililor și stăruința specialiștilor pentru nevoile de asanare ale cartierului, Canalul executat trebuind a fi căptușit cu 5 rânduri de dale de bazalt, pe cari Primăria din spirit de economie le-a procurat din curțile Instituțiilor Comunei, și din curtea Palatului de Justiție, fără nici o cheltuială.

b). A fost canalizată Calea Rahovei, desmoștenită de toți vechii Primari și care își merita, cu drept cuvânt, porecla „Valea orbeților”. Prin îmbunătățirile, aduse, locuitorii ei răsulă acum în voie și binecuvântează ceasul reînvierei lor.

c). S'au canalizat stradele Știrbei Vodă și Regele Ioanițiu, cele mai inundabile cartiere ale orașului, cu totul înpracticabile în caz de ploaie, și cu locuințe igrasioase și neigienice din această cauză.

d). S'a executat canalizarea Bulevardului Carol și Deversorul No. 5 din strada Abator.

e). S'au început lucrările pentru legarea rețelei de canalizare din oraș și râul Jiu, pentru a se pune capăt situației intolerabile de acum, ca murdăriile din oraș să se verse la marginea lui, infectând o întreagă regiune și periclitând sănătatea locuitorilor din oraș și din împrejurimi.

f) Concomitent cu această lucrare, făcută de Comună, a pornit și Statul, tot dupe stăruința actualilor

edili, o altă lucrare de aceeași importanță și dorită de zeci de ani: secarea bălței verzi.

Este inutil să arătăm, ce pericol pentru sănătatea orașului constituie această baltă, isvor nesecat de țânțari și deci, de friguri palustre.

Balta-Verde nu se poate însă seca, înainte de a duce canalizarea orașului direct în râul Jiu, pentru că în situația actuală, ea este alimentată și întreținută cu apă murdară, care îi vine prin canalele orașului. S'au executat lucrări importante în sumă de 300.000 lei pentru apărarea Conductei de la Săcui, care a fost definitiv consolidată în beton, conductă a cărei reparare superficială a costat în trecut peste 200.000 lei.

g) Este încă în memoria tutului panica, ce cuprinsese orașul când conducta de aducțiune a apei potabile se rupsese, în punctul numit Săcui, în primăvara anului trecut, cu care ocazie s'a demonstrat neprețuita bine-facere, făcută orașului prin aducerea apei de la Gioroc.

Pentru a se face în viitor imposibile asemenea neplăceri, s'au întreprins lucrări temeinice pentru consolidarea conductei în acest punct periculos, astfel că acum alimentarea orașului cu apă este la adăpost de ori ce surpriză.

h) S'au făcut numeroase lucrări de pavaj în stradele: Negrețu, Salvator, Craiovan, Târgului, Fundul Venerei, Șoseaua Amaradiei, Șoseaua Ghercești, Bariera Caracal etc., consolidându-se și pavându-se sistematic rampa dela Gară, loc de vecinc rășboi al căruțașilor și al vitelor, cu noroiul și gropile existente.

i) S'au făcut trotuare noi în stradele: Banul Barbu Craiovescu, Justiției, Buzești, Emil Gârleanu, Târgului, etc., și s'au reparat pavaje și trotuare pe toate străzile mai frecventate.

j) S'au executat la Bucovăț și în strada Viorelele

poduri noi, primele poduri de beton armat, făcute de Comună, punându-se capăt cheltuelilor continue pentru repararea podurilor din trecut.

Locuri pentru Demobilizați

Pentru a se da locuri la demobilizați, s'a proiectat de către trecuta administrație, împărțirea Târgului de săptămână, o parte din proiect executându-se chiar.

Suntem, în principiu, pentru împroprietărirea demobilizaților; avem însă de făcut două obiecțiuni:

1) Nu era permis fostei administrații să procedeze la împărțirea locului, destinat Târgului de Săptămână, înainte de a găsi și amenaja un alt loc în acelaș scop.

Târgul de săptămână este indispensabil pentru viața comercială a orașului și produce pentru finanțele comunei un venit însemnat de circa 4.000.000 lei.

Ușurința condamabilă, cu care s'a procedat în această chestiune este într'adevăr caracteristică pentru modul cum a fost gospodărit Municipiul în trecut.

2) Astfel cum s'au distribuit loturile, și s'au construit casele, în loc de a se crea un cartier nou, armoniș și occidental, din contră el are aspectul unei aglomerări neestetice de case, mai puțin prezentabile chiar decât unele din vechile cartiere ale orașului.

Tot atât de greșită a fost concepția împroprietării celorlalți demobilizați la Regimentul 41.

Intr'adevăr, pentru ori-cine cunoaște puțin chestiunile edilitare, este neîndoios că raza orașului nostru este prea mare, din care cauză el se întreține cu mare greutate și a-l mai întinde încă, prin noi construcțiuni la regimentul 41, este evident un non sens.

Această procedare e cu atât mai curioasă, cu cât în raza orașului sunt nenumărate terenuri (câte-va sute

de hectare), folosite ca locuri de cultură și plantate cu cereale.

Numai cu venitul Târgului de Săptămână pe 2—3 ani, s'ar fi putut cumpăra toate aceste locuri, pentru a fi împărțite la demobilizați.

S'ar fi făcut astfel o operă folositoare pentru ei, și în acelaș timp operă cuminte și gospodărească pentru Comună.

Acesta este procedeul, pe care actuala administrație va căuta să-l folosească.

Procedarea aceasta din trecut, punând însă actuala administrație comunală în fața unui fapt îndeplinit, a trebuit să avizăm la găsirea unui alt loc pentru Târgul de Săptămână, actualul loc rămânând a se da în continuare, pentru împroprietărirea la o parte din demobilizați.

Credem că, pentru viitorul loc al Târgului de Săptămână, se va fixa probabil platoul dintre strada Mărgăritar și Bariera Amaradia, pentru a fi excentric de oraș și alături de Calea Ferată, astfel cum prevăd de altfel, regulamentele în vigoare.

Dar, nu numai chestiunile de edilitate propriu zisă au fost preocupările actualei administrații.

Higiena și salubritatea publică.

Conștientă că, ridicarea unui oraș depinde în primul rând de higiena și salubritatea lui, lipsa cărora lovește în forțele productive, ce constituiesc însăși temelia organizațiunei sociale, administrația actuală a arătat o deosebită grije pentru grădinile și plantațiile orașului, aducând importante îmbunătățiri Parcului Bibescu, grădinei Mihai Bravul și cu o minimă cheltuială de circa 200.000 lei, în centrul orașului, grădina Unirei, atât de apreciată de cetățeni prin, numeroasele dovezi

de mulțumire exprimate, precum și grădina Maria din strada Cazărmilor.

Serviciul Salubrității, conștient de rolul lui, a fost mai activ ca ori când, asigurând curățirea străzilor și ridicarea la timp a gunoaelor, astfel că orașul a luat un aspect mai civilizat.

Consiliul de igienă al Municipiului a desbătut, în ședințele sale, chestiuni de interes general, privitoare la epidemii, la alimentarea orașului cu gheață, la vacinările antituberculoase, etc., statistica Oșterului Stărei Civile dovedind un procent mai mic de mortalitate în cursul anului expirat.

S'au luat măsuri pentru stârpirea câinilor vagabonzi, ce invadaseră orașul.

Personalul salubrității a fost obiectul unei speciale îngrijiri prin măsuri de curățenie și de deparazitare, prin instalarea de dormitoare noi, și prin reorganizarea cantinei, care servește acest personal numeros, cu o hrană suficientă, împiedecând răspândirea lui prin cârciumi și mahalale.

Infrânarea speculei

Toată această activitate, desfășurată de Primărie în cursul anului trecut, cu toate greutatea bugetare amintite, nu au împiedecat totuși pe actualii edili să vie în ajutorul diferitelor categorii de cetățeni, veghind la infrânarea speculei, cu alimente de primă necesitate ca pâinea, carnea, peștele etc.

Scăderea impunerilor

Contribuțiunile directe au fost scăzute cu circa 10.500.000 lei, apreciind capacitatea de plată a cetățenilor în raport cu criza actuală, iar taxele de abator au fost diminuate cu 1.000.000 lei. Deasemenea, au fost

reduse unele din taxele asupra mărfurilor, ce intră și iese din oraș, armonizarea celorlalte taxe fiind actualmente în studiu, urmând a fi consultați și cei interesați.

În fața acestor realități, este evidentă născocirea adversarilor, cari șoptesc la ureche prin toate colțurile de mahala neadevărurile, pe cari nu îndrăsnesc să le afirme pe față.

Dar, cetățenii cinstiți știu foarte bine că nici o nouă sarcină comunală nu-i apasă, ei au cunoștiință că actuala administrație a scăzut și contribuțiunile directe, și anumite taxe mai sus amintite, și că ușoarele apăsări fiscale — cari privesc pe toți locuitorii țării, au fost impuse de stat, din nevoia de a putea echilibra bugetul general al țării, sleit de regimurile trecute.

Ajutoare acordate

Funcționarilor Primăriei, li s'au acordat ajutoare în lemne cu preț pe jumătate, în valoare de peste 800.000 lei, iar săracilor mahalalelor în număr de peste 1000, s'au distribuit ajutoare în bani.

Societățile culturale și de binefacere care au bătut la ușa Primăriei, au fost subvenționate în limitele posibilităților, iar studenții Doljeni, săraci și meritoși, au fost ajutați prin acordarea a 12 burse în sumă anuală de 360.000 lei, burse împărțite de o comisie formată din delegați ai Primăriei, Inspectorul Școlar Șef al Regiunii și Directorii celor mai vechi Licee din oraș, și la acordarea cărora au prezidat cea mai deplină imparțialitate și echitate, rezultatul publicându-se la Primărie și afișându-se notele și actele candidaților admiși.

Aceasta este, în linii mari — fără a ne ocupa în această expunere de economia zilnică a gospodăriei comunale — activitatea, închinată de actuala administrație a orașului Craiova, în scurtul interval de timp, decând i-au fost încredințate destinele conducerii lui.

Programul pentru viitor

Cum însă, o operă trebuie să privească și judecată în ansamblu, socotim necesar să schițăm în parte și programul viitoarelor noastre preocupări:

1. În primul rând, vor trebui efectuate lucrările de canalizare în sumă de 13.000.000 lei, pentru epuizarea recentei tranzacții cu Societatea Edilitatea.

2. Se vor desăvârși lucrările de canal în Tabaci și Calea Rahovei, transformând aceste artere de circulație în Bulevarde plantate.

3. Se vor prelungi canalele de desecare a bălților din jurul orașului, pentru a se curma situația intolerabilă din Valea Cornițoiului, Valea Gangului, Valea Roșie, Fundul Venerei etc.

4. Se vor pava noi străzi și trottoare, în special la periferie.

5. Se vor completa rețelele de apă și lumină electrică, cu deosebire în cartierele marginase, atât de neglijate de trecutele administrații.

6. Serviciul Salubrității va fi reorganizat și completat cu materialul necesar, pentru a putea corespunde tuturor nevoilor orașului.

7. Serviciul Pompierilor va fi înzestrat cu cazarmă proprie și cu cele necesare pentru a pune la adăpost averile cetățenilor în caz de incendiu.

8. Se va întocmi un plan general de sistematizare pentru ca orașul nostru — capitală de regiune — să se desvolte în viitor în mod armonios, potrivit legilor moderne de urbanism, și în conformitate numai cu interesul general.

9. Se va da cuvenită atențiune întreținerii grădinilor și plantațiilor orașului, atât de necesare recreării cetățenilor și sănătății lor.

10. Pompele funebre, cari până în prezent, con-

cesionate fiind unui particular, pe lângă că aducea comunei un venit neînsemnat de circa 200.000 lei anual, dar erau prilej vecinic de spoliațiune și de speculă a cetățenilor, în momentele cele mai dureroase pentru ei, vor fi administrate în viitor de comună, după sistemul centrelor mari din Apus și al orașelor din Ardeal.

11. Se vor întocmi regulamente noi, în locul celor actuale, a căror existență datează de 20—30 ani, pentru ca pe viitor toate Serviciile Comunei să funcționeze potrivit spiritului nou al vremurilor și cerințelor actuale ale igienei.

Incheind această dare de seamă, amintim că în ultimul an, orașul nostru a avut cinstea vizitei a numeroase personalități străine, între cari D-l Paul Matter, Președinte la Curtea de Casație din Paris, membru al Institutului, D-l Hainisch, fost Președinte al Republicii Austriace, Marquisul d'Vogué, Președintele Uniunilor Internaționale a agricultorilor și a reprezentanților autorizați și tuturilor țărilor, cari au participat la Congresul Internațional de Agricultură, ce a avut loc în țara noastră, în luna Iunie, anul trecut.

Deosebit de aceasta, orașul nostru a dat ospitalitate în cursul anului, Congresului general al medicilor din țară, Congresului general al învățătorilor și Congresului general studentesc, primind mărturii scrise din partea tuturilor acestor oaspeți, pentru larga ospitalitate și buna primire, ce le-a fost rezervată.

Terminând această expunere detaliată, D-l Primar a adăugat:

„O datorie de recunoștință ne îndeamnă să aducem toate mulțumirile noastre colaboratorilor prețioși — Consilieri și funcționarii Serviciilor — cari prin activitatea lor continuă, asiduă și plină de abnegație, au ușurat sarcina, pe care numai astfel ne-am putut-o îndeplini.

Cetățenii craioveni, în serviciul cărora ne-am pus toată puterea noastră de muncă, vor judeca râvna și desinteresarea noastră; dela încrederea lor, liber exprimată, așteptăm răspunsul muncii noastre, și a neclintitei noastre stăruințe, de a vedea înflorind finanțele comunei și orașul nostru.

Și când banul contribuabilului va merge la nevoile reale ale orașului, când cu acești bani se va putea îndestula întreaga populațiune cu apă, lumină, și aer curat, când până în cel mai îndepărtat colț de mahala va exista un trotuar, iar ordinea și curățenia vor fi ridicate la rang de datorie în cea mai modestă dintre locuințe, atunci vom avea mulțumirea sufletească că eforturile noastre au deschis drumuri noi spre orizonturi mai civilizate“.

ZIARIST.

